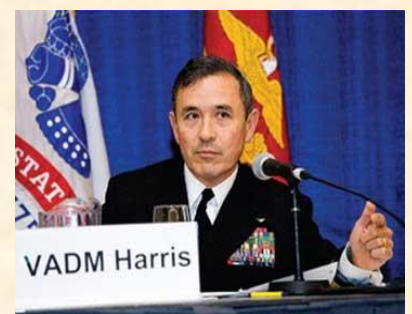
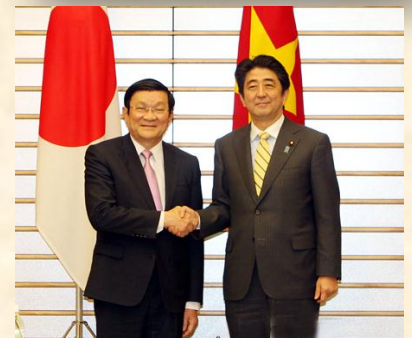

TỔNG HỢP BIỂN ĐÔNG TUẦN QUA

(từ 17/3 đến 23/3/2014)

- Đối thoại Quốc phòng Quốc tế lần thứ 4 tại Indonesia
- Quân đội Trung Quốc nâng cao mức độ huấn luyện quân sự
- Trung Quốc phản bác lập luận của Philippines về Bãi Cỏ Mây
- Việt Nam yêu cầu Trung Quốc bồi thường cho ngư dân Việt Nam
- Chủ tịch nước Việt Nam thăm cấp Nhà nước Nhật Bản
- Philippines chỉ nửa tỷ USD tăng cường sức mạnh không quân
- Đô Đốc Mỹ quan ngại về sự thiếu minh bạch của Trung Quốc
- Quân đội Việt Nam - Philippines tăng cường hợp tác

Động thái của các quốc gia

+ Trung Quốc:

Hải quân Trung Quốc biên chế khu trục hạm mới. Tàu khu trục tên lửa 172 “Côn Minh” đã được chính thức bàn giao và biên chế vào Hải quân Trung Quốc. Đây là tàu khu trục hiện đại thuộc Type 052D do Trung Quốc tự nghiên cứu, thiết kế và chế tạo. Khu trục hạm Type 052D có lượng giãn nước 7.500 tấn, dài 155m, rộng 18m, mớn nước 6,5m, tốc độ tối đa 30 hải lý/giờ với thủy thủ đoàn 280 người.

Quân đội Trung Quốc nâng cao mức độ huấn luyện quân sự. Theo bản hướng dẫn do Quân ủy Trung ương Trung Quốc đưa ra, mức độ huấn luyện quân sự của nước này sẽ được nâng lên tiêu chuẩn chiến đấu trong thực tế, nhằm cải thiện khả năng chiến đấu của quân đội. Bản hướng dẫn nhấn mạnh việc tăng cường khả năng sẵn sàng chiến đấu là nhiệm vụ ưu tiên hàng đầu.

Trung Quốc phản bác lập luận của Philippines về Bãi Cỏ Mây. Phát biểu trong cuộc họp báo hôm 17/3, Người phát ngôn Bộ Ngoại giao Trung Quốc Hồng Lỗi cho rằng, trước đây Philippines đã cam kết nhiều lần sẽ kéo chiếc tàu mắc cạn ra khỏi Bãi Cỏ Mây nhưng hiện nay, không những từ chối kéo chiếc tàu này mà Manila còn chở nguyên vật liệu cốt thép, xi măng ra để xây dựng công trình. Theo ông Hồng, “Philippines nên tôn trọng cam kết của mình. Nếu không, Manila sẽ mất uy tín với cộng đồng quốc tế. Trung Quốc sẽ theo dõi chặt chẽ và cảnh giác cao độ trước những hành động khiêu khích khác mà Philippines có thể thực hiện ở Biển Đông.”

+ Việt Nam:

Quản lý khai thác tài nguyên, bảo vệ môi trường trong vùng biển Hoàng Sa. Ủy ban nhân dân Thành phố Đà Nẵng vừa ban hành Quyết định số 1824 về kế hoạch Quản lý tài nguyên và bảo vệ môi trường trong vùng biển huyện Hoàng Sa. Mục tiêu tổng quát của kế hoạch là khai thác, sử dụng hiệu quả nguồn tài nguyên trong vùng biển huyện Hoàng Sa theo hướng bền vững, giữ gìn chất lượng môi trường; thực hiện các nội dung của Chương trình hành động của Thành ủy Đà Nẵng về thực hiện Chiến lược biển Việt Nam đến năm 2020.

Việt Nam yêu cầu Trung Quốc bồi thường cho ngư dân Việt Nam. Ngày 17/3, đại diện Cục Lãnh sự, Bộ Ngoại giao Việt Nam đã gặp đại diện Đại sứ quán Trung Quốc tại Hà Nội trao công hàm phản đối phía Trung Quốc về việc tàu Trung Quốc không chế và đập phá tài sản của các tàu cá Việt Nam. Công hàm nêu rõ: “Những hành động trên của lực lượng chức năng Trung Quốc đã vi phạm chủ quyền, quyền chủ quyền và quyền tài phán của Việt Nam ở Biển Đông, xâm phạm tài sản và lợi ích hợp pháp của ngư dân Việt Nam, đi ngược lại nhận thức chung của Lãnh đạo cấp cao hai nước về việc đối xử nhân đạo với ngư dân”. Đại diện của Việt Nam yêu cầu Trung Quốc bồi thường thỏa đáng cho ngư dân Việt và không để tái diễn các vụ việc tương tự.

Tàu ngầm thứ hai của Việt Nam về đến vịnh Cam Ranh. Ngày 20/3, chiếc tàu vận tải chuyên dụng Rolldock Star của Hà Lan chở tàu ngầm lớp kilo thứ 2 do Nga đóng cho Việt Nam, đã neo đậu an toàn trong vịnh Cam Ranh (Khánh

Hòa) sau chuyến hành trình kéo dài gần hai tháng, xuất phát từ Kaliningrad - Nga. Chiếc tàu ngầm nói trên được đặt tên HQ183 - Thành phố Hồ Chí Minh, có lượng giãn nước trên 3.000 tấn, tốc độ 20 hải lý/giờ, lặn sâu đến 300 mét, thủy thủ đoàn hơn 50 người, trên tàu được trang bị nhiều loại vũ khí hiện đại.

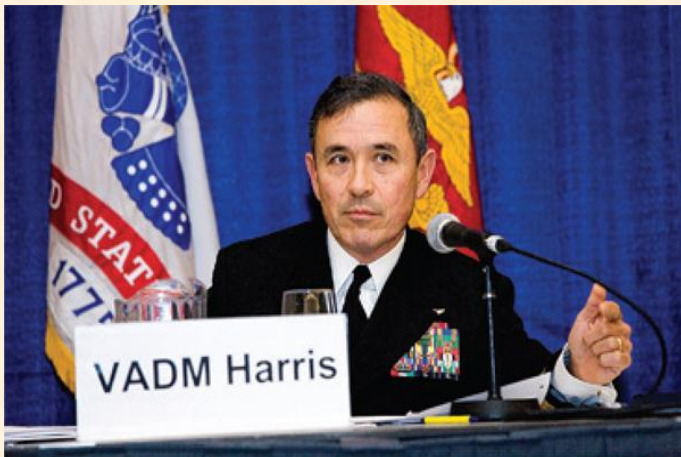
+ Philippines:

Tân phát ngôn viên Philippines sẵn sàng cho “mặt trận” Trung Quốc. Người phát ngôn mới của Bộ Ngoại giao Philippines ông Charles Jose ngày 17/3 cho biết ông sẵn sàng đối mặt với những vấn đề nóng bỏng giữa Philippines và Trung Quốc, “Tôi biết rằng là người phát ngôn của Bộ Ngoại giao Philippines sẽ là một công việc khó khăn, nhưng tôi rất vui khi đối diện với những thách thức của vị trí này.” **Trong cuộc phỏng vấn hôm 19/3**, ông Charles Jose khẳng định Philippines có chủ quyền duy nhất đối với Bãi Cỏ Mây và Philippines sẽ giải quyết tranh chấp biển một cách hòa bình, dựa trên luật pháp quốc tế. Ông Jose từng là người đứng đầu lãnh sự quán Philippines tại Thượng Hải từ tháng 3/2011 đến tháng 2/2014. Trước đó ông là Tổng lãnh sự tại Trùng Khánh từ tháng 2/2009 đến tháng 3/2011, đồng thời có 6 năm phục vụ tại đại sứ quán Philippines ở Bắc Kinh.

Philippines chi nửa tỷ USD trang bị chiến đấu cơ. Quân đội Philippines ngày 21/3 cho biết sẽ chi 524,7 triệu USD để mua chiến đấu cơ từ Hàn Quốc và Canada, trong nỗ lực nhằm tăng cường

sức mạnh của quân đội nước này. Theo Thứ trưởng Bộ quốc phòng Fernando Manalo, Philippines sẽ mua 12 máy bay chiến đấu huấn luyện FA-50 từ tập đoàn hàng không Hàn Quốc, với giá 18,9 tỷ peso (417,95 triệu USD). Trong khi đó tập đoàn Commercial Corp. của Canada sẽ cung cấp 8 trực thăng chiến đấu Bell 412. Chính phủ Philippines đang tiến hành chương trình hiện đại hóa quân đội trị giá 75 tỉ peso trong 5 năm để tăng cường khả phòng vệ.

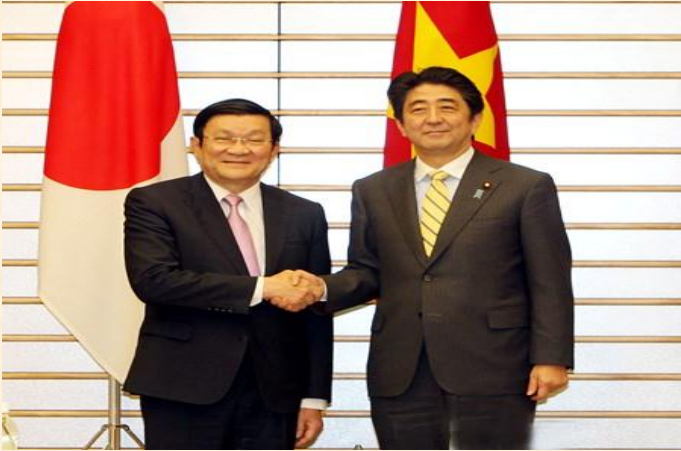
+ Mỹ:

Đô Đốc Mỹ quan ngại về sự thiếu minh bạch của Trung Quốc. Phát biểu tại Đối thoại Quốc phòng quốc tế lần thứ 4 ở Indonesia ngày 19/3, Tư lệnh Hạm đội Thái Bình Dương Mỹ ông Harry Harris đã cảnh báo “sự thịnh vượng của tất cả các quốc gia trong khu vực” phụ thuộc vào việc các bên giải quyết các những tranh chấp biển thông qua con đường đàm phán đa phương. Theo ông Harris, các nước châu Á-Thái Bình Dương phải từ bỏ “các hành động đơn phương và những phát ngôn mang tính khiêu khích.” Phát

biểu với tờ Financial Times bên lề Đối thoại này, Đô đốc Harris cho biết: “Chúng tôi hoan nghênh sự trỗi dậy của một Trung Quốc mạnh mẽ, thịnh vượng và tuân thủ các quy chuẩn quốc tế. Những gì tôi lo lắng đó là sự thiếu minh bạch của Trung Quốc ở một số thời điểm và xu hướng theo chủ nghĩa phục hận của họ. Tôi lo lắng về điều này và cho rằng nó sẽ gây mất ổn định ở khu vực”. Ông Harris tái khẳng định lập trường của Washington ủng hộ nỗ lực hướng đến một Bộ quy tắc ứng xử trên Biển Đông giữa Trung Quốc và ASEAN.

Quan hệ các nước

Chủ tịch nước Việt Nam thăm cấp Nhà nước Nhật Bản. Chủ tịch nước Trương Tấn Sang lên đường thăm cấp Nhà nước tới Nhật Bản, từ ngày 16-19/3. **Sáng 18/3**, Chủ tịch nước Trương Tấn Sang đã đến thăm và có bài phát biểu quan trọng trước Quốc hội Nhật Bản. Với tựa đề “Đổi mới và sáng tạo để thích ứng trong một thế giới đang thay đổi”, bài phát biểu là bức thông điệp khẳng định mong muốn tăng cường quan hệ hữu nghị và hợp tác bền vững giữa hai dân tộc Việt Nam và Nhật Bản. **Cũng trong ngày 18/3**, Chủ tịch nước Trương Tấn Sang và Thủ tướng Shinzo Abe đã có cuộc Hội đàm cấp cao. Trên cơ sở mỗi quan hệ hợp tác song phương phát triển mạnh mẽ trong những năm gần đây, hai bên quyết định nâng cấp Quan hệ Đối tác chiến lược Việt Nam-Nhật Bản lên một tầm cao mới thành Quan hệ Đối tác Chiến lược Sâu rộng vì Hòa bình và Phồn vinh ở Châu Á.

Mỹ - Philippines tăng cường hợp tác quốc phòng. Philippines và Mỹ tiếp tục triển khai đàm phán về việc tăng cường sự hiện diện của quân đội Mỹ ở Philippines. Phát ngôn viên của Tổng thống Philippines ông Edwin Lacierda hôm 17/3 cho biết việc tăng cường hợp tác với Mỹ, bao gồm hoạt động chuyển giao công nghệ, chia sẻ kinh nghiệm, đào tạo lực lượng thông qua các cuộc diễn tập quân sự, sẽ giúp Philippines cải thiện khả năng phòng thủ. Khi được hỏi liệu đây có phải là một thông điệp của Chính phủ Philippines gửi đến Trung Quốc hay không, ông Edwin Lacierda nói: “Hãy để Trung Quốc tự hiểu. Chúng tôi không cần gửi đi một thông điệp nào cả”.

Đối thoại quốc phòng tại Indonesia. Ngày 19/3, Đối thoại quốc phòng quốc tế Jakarta (JIDD) lần thứ 4 đã diễn ra tại Indonesia. JIDD kéo dài trong 2 ngày với sự tham dự của các phái đoàn đến từ 46 quốc gia, trong đó có Trung Quốc, Australia, Mỹ, các nước ASEAN, cùng một số nước thuộc châu Âu và châu Phi. Bộ trưởng Quốc phòng Indonesia Purnomo Yusgoantoro cho rằng diễn đàn này là địa điểm thích hợp nhất để chia sẻ những vấn đề nóng liên quan tới các thách thức mà nhiều nước đang phải đối mặt nhằm cải thiện an ninh hàng hải, đối phó với tội phạm xuyên quốc gia, khuyến khích thiết lập quan hệ hợp tác song phương và

đa phương trong việc giải quyết các cuộc xung đột hàng hải.

Quân đội Việt Nam - Philippines tăng cường hợp tác nhiều lĩnh vực. Chiều 20/3 tại Hà Nội, Đại tướng Phùng Quang Thanh, Bộ Trưởng Bộ Quốc phòng Việt Nam tiếp đoàn Tư lệnh Hải quân Philippines do Ngài Phó Đô đốc Jose Luis M. Alano dẫn đầu sang thăm Việt Nam. Đại tướng Phùng Quang Thanh khẳng định thời gian tới hải quân Việt Nam và Philippines cần tiếp tục đẩy mạnh hợp tác trên các lĩnh vực đào tạo, chia sẻ thông tin, tăng cường diễn tập cứu hộ, cứu nạn, nâng cao trình độ ứng phó khi có tình huống xảy ra. Đặc biệt, Bộ Quốc phòng hai nước cần thiết lập đường dây nóng để trao đổi, chia sẻ thông tin về các lĩnh vực hai bên cùng quan tâm.

Phân tích và đánh giá

“Biển Đông: Chiến lược lát cắt xúc xích của Trung Quốc” của *Darshana M. Baruah*. Tình hình Biển Đông hiện có chiều hướng nóng dần lên. Bãi Cỏ Mây đang là sự bổ sung mới nhất cho chiến lược “lát cắt xúc xích” của Bắc Kinh nhằm từng bước chiếm các bãi cạn và đảo nhỏ để củng cố yêu sách của mình. Vào ngày 9/3, các tàu tuần duyên của Trung Quốc đã chặn hai tàu Philippines chở đồ tiếp tế cho một nhóm lính đã đồn trú trên bãi cạn này từ năm 1999. Phía Trung Quốc nói rằng Manila đã tìm cách xây dựng cơ sở hạ tầng trên thực thể này nhằm củng cố yêu sách của mình. Động thái hung hăng của Bắc Kinh nằm trong chiến lược rộng lớn hơn của nước này tại Biển Đông. Trong đó họ sẽ không sử dụng các hình thức vũ lực có thể gây ra hậu quả nghiêm trọng tuy nhiên sẽ sử dụng các hành động đe dọa đủ để răn đe các bên tranh chấp khác. Chiến lược “lát cắt xúc xích” được ông Robert Haddick sử dụng, nói nôm na nghĩa đó là

“từng bước tiến hành các động thái nhỏ lẻ, không mang tính chiến tranh, tuy nhiên nếu gộp lại chúng sẽ tạo nên một sự thay đổi chiến lược” – điều mà Bắc Kinh đang thực hiện. Với việc chiến lược “lát cắt xúc xích” đang được đẩy nhanh tốc độ, đây là thời điểm quan trọng hơn bao giờ hết để ASEAN thể hiện sự đoàn kết, đứng lên phản kháng lại người láng giềng Trung Quốc. Tranh chấp tại đây khó có thể được giải quyết trong tương lai gần, do đó tất cả các quốc gia cần phải đẩy nhanh tiến độ thiết lập Bộ quy tắc ứng xử (COC) tại Biển Đông để tránh các tính toán sai lầm và việc đổi đầu quân sự.

“Các nước trong khu vực cần làm gì để đối phó với tranh chấp biển?” của *Prashanth Parameswaran*. Đầu tiên, các bên có yêu sách trong ASEAN cần phải nỗ lực hơn nữa để điều phối tốt hơn hoạt động trên biển giữa các cơ quan dân sự và cơ quan quân sự thuộc chính phủ. Điều này không chỉ giúp thúc đẩy hợp tác giữa các bên trên phương diện an ninh biển, bao gồm các lĩnh vực từ đánh bắt cá cho đến quản lý nhập cư, mà còn giúp hình thành một chính sách thống nhất để đối phó với chiến lược sử dụng các cơ quan phi quân sự - bao gồm các tàu tuần duyên - của Trung Quốc nhằm củng cố yêu sách của nước này. Thứ hai, các chính phủ cần phải hợp tác thực chất hơn nữa trên các diễn đàn khu vực và thế giới để ít nhất làm giảm sự bất đối

xúng trong sức mạnh giữa Trung Quốc với từng nước thành viên ASEAN. Đây là nhân tố đặc biệt cần thiết cho các cơ chế quản lý khủng hoảng và việc lên kế hoạch đối phó với những kịch bản cụ thể. Ví dụ, các đường dây nóng an ninh song phương chỉ có thể là một công cụ hữu hiệu nếu được đầu tư đầy đủ nguồn lực, được xây dựng tốt và được sử dụng hợp lý. Thứ ba, dù các chương trình hợp tác quy mô lớn đang được tiến hành giữa một vài quốc gia, trong đó có việc mua sắm trang thiết bị, hợp tác với lực lượng tuần duyên Nhật và tăng cường hợp tác an ninh biển với Mỹ, tuy nhiên, các quốc gia trong khu vực cũng cần tập trung vào việc lên kế hoạch cho các kịch bản khủng hoảng cụ thể, từ sự cố do ngư dân gây ra có thể gây ra các khủng hoảng song phương cho đến các biện pháp trừng phạt hoặc cấm vận kinh tế của Trung Quốc. Những kế hoạch như vậy phải tính đến độ phức tạp trong chiến lược của Trung Quốc tại Biển Đông, khi nước này dùng nhiều phương thức khác nhau và áp dụng các biện pháp răn đe quân sự, phi quân sự khác nhau. Các quốc gia ASEAN và các bên có liên quan khác như Nhật Bản và Mỹ sẽ phải suy nghĩ thấu đáo để có thể đối phó với sự quyết đoán của Trung Quốc và cần hành động để cho nước này thấy đâu là giới hạn đỏ. Để Trung Quốc phải cam kết giải quyết hòa bình tranh chấp biển, dựa trên luật pháp cho tranh chấp Biển Đông, chúng ta cần nhớ lại câu nói của Winston Churchill: “các quốc gia nếu chỉ làm những gì họ cho là tốt nhất thôi thì chưa đủ, họ

cần phải làm những gì mà bối cảnh cụ thể yêu cầu.”

“Vụ máy bay MH370 sẽ mở ra cơ hội hợp tác an ninh biển trong khu vực?” của *Sukjoon Yoon*. Kể từ vụ mất tích bí ẩn của máy bay MH370 vào ngày 8/3, các quốc gia trong khu vực đã tham gia vào các hoạt động tìm kiếm cứu nạn (SAR) và hỗ trợ nhân đạo, giảm nhẹ thiên tai (HADR) trên diện rộng tại khu vực Biển Đông và một số khu vực khác. Đây là một tín hiệu đáng mừng, trái ngược với những phát ngôn kích động trong vài năm trở lại đây, điều này có thể giúp các quốc gia trong khu vực có cơ hội xem xét lại việc họ sử dụng lực lượng an ninh trên biển như thế nào, từ đó mở ra cơ hội cho việc giải quyết các vụ tranh chấp và đối đầu trên biển. Vụ mất tích của máy bay MH370 giúp các bên vốn mất dần niềm tin vào nhau có thể hợp tác trên tinh thần xây dựng. Ví dụ, Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình và Tổng thống Mỹ Barack Obama đã hội đàm qua điện thoại để có thể điều phối hoạt động SAR và HADR giữa lực lượng an ninh biển của hai nước, để tránh đụng

độ tại những khu vực có tranh chấp trên Biển Đông. Để tiếp tục trên tinh thần hợp tác này, chúng ta cần tập trung vào một số biện pháp quản lý căng thẳng trên biển: i) Cải thiện các biện pháp đảm bảo an ninh biển và các biện pháp xây dựng lòng tin. ii) Sử dụng các đường dây nóng và các cơ chế đối thoại chiến lược, và chỉ thực hiện các cuộc diễn tập quân sự và các động thái khác khi cung cấp trước thông tin. iii) Thống nhất sự hiểu biết chung về luật biển. iv) Khuyến khích việc chia sẻ thông tin “tình báo” để tăng cường hợp tác trên biển. Vụ việc mất tích của máy bay MH370 rõ ràng là một bi kịch, tuy vậy chúng ta vẫn có thể nhìn thấy một vài tín hiệu tích cực từ đây. Các lực lượng an ninh biển đã tham gia cùng lúc vào các hoạt động SAR và HADR, và sự hợp tác ở đây đã mở ra cơ hội xây dựng lòng tin. Nếu tận dụng tốt cơ hội này, bi kịch của máy bay MH370 có thể giúp đảm bảo hòa bình và duy trì trật tự trên biển thông qua việc tăng cường lòng tin, từ đó cải thiện tình hình an ninh của khu vực Châu Á – Thái Bình Dương.

“Tuyên bố Biển Đông của Trung Quốc đe dọa chủ quyền Indonesia?” của *Veeramalla Anjaiah*. Indonesia - quốc gia vốn không có yêu sách trên Biển Đông, đang thể hiện sự lo ngại về các tuyên bố đơn phương cũng như các hành động quyết đoán của Trung Quốc – những động thái có thể đe dọa tới hòa bình và ổn định ở Đông Nam Á cũng như sự thống nhất của ASEAN. Theo một quan chức quốc phòng

Indonesia - Đại tá quân đội Fahru Zaini, đồng thời là cố vấn về học thuyết chiến lược quốc phòng cho Bộ Điều phối Chính trị, An ninh và Luật pháp Indonesia, Trung Quốc đã đưa vùng biển Natuna thuộc tỉnh Riau của Indonesia tiếp giáp với Biển Đông vào bản đồ “đường chín đoạn” và in nó trong hộ chiếu mới của công dân nước này. Đây chính là mối đe dọa nghiêm trọng đối với chủ quyền và toàn vẹn lãnh thổ của Indonesia. Vị quan chức này nhấn mạnh thêm: “Trung Quốc tuyên bố vùng biển Natuna thuộc lãnh hải của họ. Tuyên bố vô căn cứ này có liên quan đến tranh chấp biển giữa Trung Quốc với Việt Nam và Philippines. Tranh chấp này có tác động lớn đến an ninh và ổn định tại khu vực biển Natuna của Indonesia”. Chuyên gia này cũng cho biết Indonesia đang tăng cường nghiên cứu

chiến lược phòng thủ quốc gia, trong đó có việc thiết lập và triển khai các căn cứ quân sự và lực lượng quân đội để bảo vệ chủ quyền lãnh thổ của mình tại Natuna. Chuyên gia về các vấn đề ASEAN, ông Rodolfo C. Severino trong cuốn sách mới xuất bản của mình, với nhan đề “Bước vào vùng biển chưa thám hiểm? ASEAN và

Biển Đông” đã lưu ý “cả Bắc Kinh và Đài Bắc đều đã từ chối giải thích đường chín đoạn biểu thị điều gì, một tuyên bố chủ quyền hay một loại quyền tài phán trên biển đối với toàn bộ vùng biển hay chỉ là các thực thể đất bên trong đường chín đoạn này”. Chuyên gia hàng hải Indonesia, Giáo sư Djalal Hasyim trong một cuộc hội thảo quốc tế mới đây ở Jakarta cũng chia sẻ quan điểm tương tự khi nhấn mạnh “đường chín đoạn” của Trung Quốc hoàn toàn mơ hồ khi nó không hề có sự xác định rõ ràng, cũng không hề đưa ra cụ thể tọa độ, và nếu có bất kỳ bằng chứng lịch sử nào thì “Bắc Kinh, xin hãy đưa ra”. Trước những căng thẳng hiện nay và việc thiếu các bằng chứng thuyết phục từ Trung Quốc cũng như các bên tuyên bố chủ quyền khác, sẽ tốt hơn nếu tất cả tôn trọng một giải pháp hòa bình cho tranh chấp trên Biển Đông. Cho đến khi đạt được một giải pháp cuối cùng, chúng ta cần phải có một cơ chế để ngăn chặn xung đột và thúc đẩy hợp tác giữa các bên đang tồn tại bất đồng. Và đối thoại vẫn là cách tốt nhất để giải quyết tranh chấp trên biển kéo dài này./.

Thực hiện: Đinh Tuấn Anh

Vũ Quang Tiệp